

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA PODUZEĆA PODRAVKA D.D. ZA RAZDOBLJE 2017.-2020.

Marić, Anja

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:014213>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-23**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski stručni studij Računovodstvo

Anja Marić

**ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA PODUZEĆA PODRAVKA
D.D. ZA RAZDOBLJE 2017.-2020.**

Završni rad

Osijek, 2022.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski stručni studij Računovodstvo

Anja Marić

**ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA PODUZEĆA PODRAVKA
D.D. ZA RAZDOBLJE 2017.-2020.**

Završni rad

Kolegij: Poslovne financije

JMBAG: 0010224224

e-mail: amaric2@efos.hr

Mentor: Prof. dr. sc. Domagoj Sajter

Osijek, 2022.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics in Osijek
Professional bachelor's degree in Accounting

Anja Marić

**ANALYSIS OF FINANCIAL STATEMENTS OF PODRAVKA
D.D. FOR THE PERIOD 2017.-2020**

Final paper

Osijek, 2022.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta: Anja Marić

JMBAG: 0010224224

OIB: 45605592786

e-mail za kontakt: maric.referent@gmail.com

Naziv studija: Preddiplomski stručni studij računovodstvo

Naslov rada: Analiza financijskih izvješća poduzeća Podravka d.d. za razdoblje 2017.-2020.

Mentor rada: Prof. dr. sc. Domagoj Sajter

U Osijeku, 2022. godine

Anja Marić

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Tehnike analize financijskih izvještaja.....	2
2.1. Temeljni financijski izvještaji	2
2.2. Horizontalna i vertikalna analiza.....	6
2.3. Financijski omjeri.....	7
3. Opći opis poduzeća Podravka d.d.....	12
3.1. Povijest.....	12
3.2. Djelatnosti	13
3.3. Misija, vizija i ciljevi.....	14
4. Prikaz i analiza financijskih izvješća	16
4.1. Horizontalna analiza.....	16
4.2. Vertikalna analiza.....	19
5. Analiza financijskih omjera.....	22
5.1. Omjeri likvidnosti	22
5.2. Omjeri zaduženosti.....	23
5.3. Omjeri aktivnosti.....	26
5.4. Omjeri ekonomičnosti	27
5.5. Omjeri profitabilnosti i rentabilnosti.....	29
5.6. Omjeri investiranja.....	30
6. Zaključak.....	33
Literatura.....	35
Popis tablica, slika i grafikona.....	36

Analiza financijskih izvješća poduzeća Podravka d.d. za razdoblje 2017. - 2020.

SAŽETAK

Financijska izvješća nisu samo zakonska obveza već su ona temelj poslovnog odlučivanja. Kako bi podaci, odnosno informacije iz izvješća mogli služiti kao podloga za poslovno odlučivanje, potrebno je poznavati tehnike analize financijskih izvješća. Kao najčešće tehnike javljaju se horizontalna i vertikalna analiza te analiza financijskih omjera. Kroz rad su analizirana financijska izvješća poduzeća Podravke d.d. koje slovi kao jedno od najuspješnijih hrvatskih poduzeća, u razdoblju od 2017. do 2020.. Utvrđeno je kako je poduzeće u promatranom razdoblju značajno smanjilo obveze te povećalo dugotrajnu imovinu, dok kratkotrajna imovina bilježi smanjenje. Ukupni prihodi i rashodi također rastu, no prihodi rastu većom dinamikom, stoga poduzeće iskazuje i bolje poslovne rezultate na kraju negoli na početku promatranog razdoblja. Većina financijskih omjera iznad je preporučenih vrijednosti, no postoje i omjeri koje je potrebno poboljšati. Od pojedinačnih omjera ispod preporučenih vrijednosti su koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent financijske stabilnosti, koeficijent vlastitog financiranja, koeficijent obrta ukupne imovine te ekonomičnost financiranja. Ostali omjeri bilježe dobre rezultate u gotovo svim godinama promatranog razdoblja. Od skupina omjera, posebno je potrebno poboljšati omjere investiranja, iako se ni unatoč lošijim omjera iz ove skupine ne može reći da je ulaganje u dionice u potpunosti neisplativo, što pokazuje i trend povećanje tržišne vrijednosti dionica.

Ključne riječi: financijska izvješća, analiza, Podravka d.d., poslovanje, financijski položaj

Analysis of financial statements of Podravka d.d. for the period 2017.-2020.

ABSTRACT

Financial statements are not just a legal obligation but they are the basis of business decision making. In order for the data, ie information from the report to serve as a basis for business decision-making, it is necessary to know the techniques of analysis of financial statements. The most common techniques are horizontal and vertical analysis and analysis of financial ratios. The paper analyzes the financial statements of Podravka d.d., which is known as one of the most successful Croatian companies. It was found that the company significantly reduced liabilities and increased non-current assets in the observed period, while current assets decreased. Total revenues and expenses also recorded growth, but revenues grew more dynamically, so the company recorded better business results at the end than at the beginning of the observed period. Most ratios are above the recommended values, but there are also ratios that need to be improved. Among the individual ratios below the recommended values are the current liquidity ratio, the financial stability ratio, the own financing ratio, the turnover ratio of total assets and the cost-effectiveness of financing. All other ratios record good results in almost all years of the observed period. Of the ratio groups, it is especially necessary to improve investment ratios, although despite the worse ratios in this group, it cannot be said that investing in shares is completely unprofitable, which is shown by the trend of increasing market value of shares.

Keywords: financial statements, analysis, Podravka d.d., business, financial position

1. Uvod

Poduzeća su dužna izrađivati i objavljivati financijska izvješća sukladno važećem zakonskom i računovodstvenom okviru. Financijski izvještaji za koje je propisana obveza izrade i objavljivanja su: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvješće o novčanim tokovima, izvješće o promjenama glavnice, izvješće o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti te bilješke.

Svaki od financijskih izvještaja prikazuje podatke određene vrste. Npr., bilanca navodi podatke o imovini poduzeća, odnosno o aktivni i pasivi. Račun dobiti i gubitka pokazuje podatke o prihodima i rashodima i shodno tomu, dobiti ili gubitku, izvješće o novčanom toku prikazuje novčane primitke i odljeve, itd. Podaci iz jednog izvještaja često se koriste za izradu drugih izvještaja, stoga je važna i međusobna usklađenost.

Kako bi poduzeće znalo svoj financijski položaj i uspješnost poslovanja, mora biti sposobno analizirati financijska izvješća. Radi cjelovite slike potrebno je analizirati više financijskih izvješća, s obzirom da niti jedan ne prikazuje sve podatke. I investitori i druge zainteresirane strane imaju svoj interes za analizom financijskih izvješća. Postoje različite tehnike analize financijskih izvješća, a ovaj rad će prikazati neke od najpopularnijih, kako u teorijskom smislu, tako i na primjeru poduzeća Podravke d.d.

Predmet ovog rada analiza je financijskih izvješća poduzeća Podravka d.d. za razdoblje 2017.-2020. Cilj je rada analizirati financijski položaj i uspješnost poslovanja odabranog poduzeća. Prilikom izrade rada korištene su metode izrade kao što su komparativna metoda, deskriptivna statistika, kompilacijska metoda, povijesna metoda, i dr.

Struktura rada podijeljena je na šest cjelina. Nakon uvoda, u drugom se poglavlju ukratko opisuju osnovne tehnike analize financijskih izvješća. Treće poglavlje navodi opći opis Poduzeća Podravka d.d. Četvrto poglavlje iznosi horizontalnu i vertikalnu analizu bilance i računa dobiti i gubitka, dok peto analizira financijske omjere. U posljednjem poglavlju navodi se zaključak, dok se na kraju rada nalaze popisi korištene literature, tablica, slika i grafikona.

2. Tehnike analize financijskih izvještaja

Kako bi se mogle opisati tehnike analize financijskih izvještaja, prvo je potrebno ukratko opisati temeljne financijske izvještaje. Nakon toga opisan će se horizontalna i vertikalna analiza te financijski omjeri.

2.1. Temeljni financijski izvještaji

Financijski izvještaji su izvještaji o financijskom prometu i financijskom stanju određenog poslovnog subjekta. Postoje različite vrste financijskih izvještaja, a temeljni su (Zakon o računovodstvu, NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20):

1. bilanca,
2. račun dobiti i gubitka,
3. izvješće o novčanom toku,
4. izvješće o promjenama kapitala,
5. izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,
6. bilješke uz financijska izvješća.

Bilanca je financijsko izvješće koje iskazuje trenutni vrijednosni iskaz imovine, obveza i kapitala trgovačkog društva na točno određeni dan (npr. na 31. prosinca 20XX.). Bilanca posjeduje jedno karakteristično i osnovno obilježje, a to je ravnoteža, što znači da imovina (aktiva) mora biti jednaka zbroju obveza i kapitala (pasivi).

Bilanca može biti prikazana u računskom obliku gdje je aktiva na lijevoj, a pasiva na desnoj strani ili u izvještajnom obliku u kojem se pasiva nalazi ispod aktive. Neovisno o obliku, ona mora sadržavati podatke propisane Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja. Osnovna struktura bilance prikazana je u tablici 1.

Tablica 1. Osnovne pozicije strukture bilance

Oznaka pozicije	Naziv pozicije
	AKTIVA
A	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL
B	DUGOTRAJNA IMOVINA
C	KRATKOTRAJNA IMOVINA
D	PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI
E	UKUPNO AKTIVA
F	IZVANBILANČNI ZAPISI
	PASIVA
A	KAPITAL I REZERVE
B	REZERVIRANJA
C	DUGOROČNE OBVEZE
D	KRATKOROČNE OBVEZE
E	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA
F	UKUPNO – PASIVA
G	IZVANBILANČNI ZAPISI

Izvor: Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, (NN95/16, 144/20)

Uz bilancu, izvještaj koji se najčešće analizira je račun dobiti i gubitka. To je „financijski izvještaj koji prikazuje koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenu te kolika je ostvarena dobit (gubitak)” (Žager et. al., 2008:67).

Račun dobiti i gubitka sadrži prihode, rashode te njihovo razliku, odnosno njime se prikazuje uspjeh koji je poduzeće ostvarilo u određenom vremenskom periodu. Za razliku od bilance, račun dobiti i gubitka prikazuje prihode, rashode te poslovne rezultate za neko određeno obračunsko razdoblje, a bilanca prikazuje stanje obveza, kapitala i imovine na dan. Analizom računa dobiti i gubitka može se doći do iznimno vrijednih zaključaka na osnovu kojih se mogu donositi važne poslovne odluke.. Osnovna pozicije strukture ovog izvještaja prikazana je u tablici 2.

Tablica 2. Osnovne pozicije strukture računa dobiti i gubitka

Oznaka pozicije	Naziv pozicije
I	POSLOVNI PRIHODI
II	POSLOVNI RASHODI
III	FINANCIJSKI PRIHODI
IV	FINANCIJSKI RASHODI
V	UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM
VI	UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA
VII	UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM
VIII	UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA
IX	UKUPNI PRIHODI
X	UKUPNI RASHODI
XI	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA
XII	POREZ NA DOBIT
XIII	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA
XIV	DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA
XV	POREZ NA DOBIT PREKINUTOG POSLOVANJA
XVI	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA
XVII	POREZ NA DOBIT
XVIII	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA

Izvor: Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, (NN 95/16, 144/20)

Izješće o novčanom toku daje mogućnost menadžmentu da procjeni uspješnost upravljanja gotovinom te da procjeni buduće tokove gotovina. Ono služi i za prijenos informacija investitorima, menadžerima, ali i kreditorima o odljevima i priljevima novca za jedno obračunsko razdoblje. Postoje dvije metode izrade ovog izvještaja; direktna i indirektna. Kad se upotrebljava direktna metoda, specificiraju se posebno sve stavke novčanih primitaka i od njih se odbijaju

stavke novčanih izdataka. Ova se metoda zove izravna zbog toga što se sve stavke novčanih primitaka i izdataka određuju neposredno. U direktni novčani tijek uključuju se samo naplaćene odnosno plaćene svote, bez obzira na to da li se radi o prihodima i rashodima ili drugim oblicima potraživanja i obveza (Muhar, 2002:139). Indirektna metoda ne prikazuje posebno stavke primitaka i izdataka od poslovnih i drugih aktivnosti. Ona prikazuje novac osiguran od poslovnih aktivnosti u obliku neto dobitka (dobitka poslije oporezivanja) koji se korigira za stavke promjena na računima koji utječu na novčane tokove i stanje novca. To znači da se do novčanog toka dolazi na neizravan način (Belak, 1995:115).

U izvještaju o promjenama kapitala prikazuju se promjene koje su se dogodile na kapitalu između dva obračunska razdoblja, odnosno promjene koje su se u kapitalu dogodile između tekuće i prethodne godine, čime se ukazuju promjene u vidu povećanja ili smanjenja kapitala za promatrano razdoblje. Taj je izvještaj stoga povezan s računom dobiti i gubitka te bilancom.

Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ekspanzivniji je prikaz neto dobiti, koji tako sadrži detalje o promjenama u dobiti društva. Prije se takva dobit jednostavno mogla samo upisati pod kapital društva, bez da se navedu detalji. Međutim, interesnim stranama važni su i detalji o dobiti koje mogu dobiti upravo iz ovog izvještaja.

I bilješke uz financijska izvješća zapravo su zasebno financijsko izvješće. Svrha je bilješki pružiti korisnicima dodatne informacije, odnosno sve one informacije koje nisu navedene u temeljnim financijskim izvješćima. Temeljne zadaće ove vrste financijskog izvješća su (Štahan et. al., 2010:68):

- objaviti sve one informacije koje zahtijevaju računovodstveni standardi, a koje nisu prezentirane u temeljnim financijskim izvješćima,
- pružiti informacije o određenim računovodstvenim politikama i onima potrebnim za sastavljanje financijskih izvještaja te
- pružiti sve one dodatne informacije koje su bitne za razumijevanje temeljnih financijskih izvješća, ali u njima nisu prezentirane.

Za sastavljanje bilješki nije propisana nikakva posebna forma. Valja još napomenuti kako nisu svi subjekti obveznici svih navedenih izvještaja. U Hrvatskoj veliki i srednje veliki poduzetnici dužni su sastavljati sve propisane financijske izvještaje, dok mala poduzeća sastavljaju samo bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke. Veliki i srednji poduzetnici također su dužni javno objavljivati financijske izvještaje te podliježu i reviziji financijskih izvještaja.

2.2. Horizontalna i vertikalna analiza

U procesu analize financijskih izvještaja postoji mogućnost korištenja velikim brojem različitih postupaka koji se temelje na raščlanjivanju i uspoređivanju. Komparativni financijski izvještaji koji služe za provedbu horizontalne analize mogu se promatrati u kontekstu uspoređivanja. Oni omogućuju sagledavanje promjena u toku vremena, odnosno kroz različitih obračunskih razdoblja. Temeljem tih promjena prati se uspješnost i sigurnost poslovanja poduzeća. Za horizontalnu analizu koriste se razne tablice temeljene najčešće na baznom indeksu. Kako bi uočili tendencije kretanja promjena kao podlogu za analizu potrebno je uzeti duže vremensko razdoblje (minimalno su potrebne dvije godine, no to obično nije dovoljno za uočavanje trendova).

U horizontalnoj analizi se pozicija u baznoj godini označava indeksom 100, a pozicije u ostalim godinama uspoređuju sa baznom godinom i dodjeljuje im se određeni indeks. Horizontalnom analizom se može služiti jedino ako u promatranom razdoblju nije došlo do velike inflacije, promjene u načinu obračuna, politici bilanciranja i drugih promjena koje onemogućavaju usporedbu izvještaja iz više godina. Ukoliko je došlo do određenih promjena, potrebno je ponajprije uskladiti bitne stavke, ako se mogu uskladiti, te ih onda uspoređivati. Ukoliko nije moguće provesti navedeno usklađenje tada nije preporučljivo koristiti ovu analizu jer se može dobiti kriva slika o poslovanju poduzeća (Muhar, 2002:231).

Za potrebe vertikalne analize koriste se strukturni financijski izvještaji u kojima su elementi financijskih izvještaja izraženi u postocima. Pri vertikalnoj analizi bilance, pozicije aktive i pasive se izjednačavaju sa 100 te se promatra struktura njihovih pozicija koje se izražavaju u postotku. Na isti način, u analizi računa dobiti i gubitka, prihod od prodaje izjednačava se sa 100, a ostalim pozicijama se dodjeljuju koeficijenti ovisno u kojem postotku sudjeluju u prihodu od prodaje.

Strukturni financijski izvještaji vrlo su korisni kod uspoređivanja s drugim poduzećima te za uspoređivanje podataka jednog poduzeća u uvjetima inflacije (Šibar, 2010:1-2).

Kod vertikalne financijske analize potrebno je napomenuti da su strukturni financijski izvještaji koji se temelje na bilanci, usmjereni na dva aspekta (Žager et. al., 2008:231).

1. razmatranje izvora imovine poduzeća koji mogu biti kratkoročne obveze, dugoročne obveze i vlastiti izvori,
2. razmatranje strukture imovine koja se odnosi na odnos kratkotrajne i dugotrajne imovine koji je određen djelatnošću koju poduzeće obavlja.

U praksi se, radi dobivanja cjelovitije slike o poslovanju poduzeća vertikalna i horizontalna analiza često kombiniraju. Te se analize često kombiniraju i sa analizom financijskih omjera, o kojima se govori u nastavku.

2.3. Financijski omjeri

Financijski se omjeri još nazivaju i financijskim pokazateljima. Njihova osnovna ideja vrlo je jednostavna: dvije stavke računovodstvenih izvješća (ili kombinacija više njih) poduzeća stave se u međusobni odnos, te se ovaj novostvoreni omjer uspoređi s istim takvim omjerom formiranim iz podataka za neko drugo poduzeće, ili ih se koristi u kakvoj drugoj analizi (Novak i Sajter, 2005:89).

Analiza financijskih omjera vrlo je popularna, ponajviše zbog svoje prikladnosti i jednostavnosti. Omjere nije dovoljno samo analizirati, već ih je važno i tumačiti. Ipak, financijski omjeri posjeduju i određene nedostatke, odnosno ograničenja.

U smislu ograničenja, element koji se najčešće spominje jest pojava disperzije distribucije omjera. Radi se o određenim faktorima koji povećavaju razlike između istih omjera među različitim poduzećima te na taj način otežavaju postizanje jasnih prosječnih omjera, što je bitno pri usporedbi poduzeća. Postoji širok spektar ovih čimbenika, a najčešći su (Novak i Sajter, 2005:94):

1. vrsta djelatnosti poduzeća,
2. veličina tvrtke,

3. cikličke varijacije,
4. sezonski utjecaji i
5. geografska lokacija i knjigovodstvene metode.

Ta je ograničenja potrebno u obzir uzeti kod analize omjera više različitih poduzeća. Kao još jedan od nedostatak može se izdvojiti osjetljivost na ekstremne varijable. Samo jedna ekstremna vrijednost u jednom razdoblju dovoljna je za veliku promjenu u omjerima. To je klasični problem koji se javlja u statici kod prosječnih vrijednosti kao što su aritmetička sredina.

Omjeri se mogu podijeliti u sljedeće grupe (Žager et. al., 2008:248):

- omjeri likvidnosti,
- omjeri zaduženosti,
- omjeri aktivnosti,
- omjeri ekonomičnosti,
- omjeri profitabilnosti,
- rentabilnost vlastitog kapitala i
- omjeri investiranja.

U teoriji, svi omjeri imaju određene idealne, odnosno poželjne vrijednosti. O njima će više govora biti u praktičnom dijelu ovog rada, a sada će se ukratko opisati svaka skupina omjera.

Omjeri likvidnosti se koriste za procjenu sposobnosti poduzeća u podmirenju kratkoročnih obveza. Njima se najviše koriste menadžeri kako bi sagledali mogu li podmiriti dospjele kratkoročne obveze. Za izračun ovih omjera dovoljni su podaci iz bilance.

Omjeri likvidnosti su (Žager et. al., 2008:249):

$$\text{Koefficient trenutne likvidnosti} = \frac{\text{Novac}}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

$$\text{Koefficient ubrzane likvidnosti} = \frac{(\text{novac} + \text{potraživanja})}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

$$\text{Koeficijent tekuće likvidnosti} = \frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

$$\text{Koeficijent financijske stabilnosti} = \frac{\text{Dugotrajna imovina}}{(\text{kapital i dugoročne obveze})}$$

Pod dugom se podrazumijevaju izvori financiranja koji se moraju otplatiti, i to na kratak rok (do godinu dana) ili na dugi rok. Omjeri zaduženosti koriste se za procjenu financijskog rizika poduzeća, odnosno mjere stupanj zaduženosti poduzeća. To su (Žager et. al., 2008:250):

$$\text{Koeficijent zaduženosti} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna imovina}}$$

$$\text{Koeficijent vlastitog financiranja} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Ukupna imovina}}$$

$$\text{Koeficijent financiranja} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Glavnica}}$$

$$\text{Pokriće troškova kamata} = \frac{\text{Dobit prije poreza i kamate}}{\text{Kamate}}$$

$$\text{Faktor zauženosti} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{(\text{zadržana dobit} + \text{amortizacija})}$$

$$\text{Stupanj pokrića 1} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Dugotrajna imovina}}$$

$$\text{Stupanj pokrića 2} = \frac{(\text{glavnica} + \text{dugoročne obveze})}{\text{Dugotrajna imovina}}$$

Omjeri aktivnosti mjere koliko efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse. Poznati su još pod nazivom koeficijenti obrtaja. Važni su jer mogu ukazati na uzroke nezadovoljavajuće profitabilnosti te na mogućnost njezinog poboljšanja.

Omjeri aktivnosti su (Žager et. al., 2008:251):

$$\text{Koeficijent obrta ukupne imovine} = \frac{\text{Ukupan prihod}}{\text{Ukupna imovina}}$$

$$\text{Koeficijent obrta kratkotrajne imovine} = \frac{\text{Ukupan prihod}}{\text{Krtakotrajna imovina}}$$

$$\text{Koeficijent obrta potraživanja} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Potraživanja}}$$

$$\text{Trajanje naplate potraživanja u danima} = \frac{\text{Broj dana u godini}(365)}{\text{Koefficient obrta potraživanja}}$$

Omjeri ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Računaju na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. U pravilu ovi bi omjeri trebali biti što veći jer to znači da se više prihoda ostvaruje po jedinici rashoda.

Omjeri ekonomičnosti su (Žager et. al., 2008:252):

$$\text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}}$$

$$\text{Ekonomičnost poslovanja} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Rashodi od prodaje}}$$

$$\text{Ekonomičnost financiranja} = \frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}}$$

$$\text{Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti} = \frac{\text{Izvanredni prihodi}}{\text{Izvanredni rashodi}}$$

Omjeri profitabilnosti mjere sposobnost poduzeća da ostvari određenu razinu dobiti u odnosu prema prihodima, imovini ili kapitalu. Prema ovim omjerima potrebno je ostvariti što veći financijski rezultat sa što manjim ulaganjima. Poduzeće posluje rentabilno kada ostvaruje pozitivan financijski rezultat, odnosno višak prihoda nad rashodima, a nerentabilno kada ostvaruje gubitak u poslovanju. Cilj poslovne politike poduzeća je dugoročna maksimizacija financijskog rezultata.

Omjeri profitabilnosti su (Muhar, 2002:245, 252):

$$\text{Neto marža profita} = \frac{(\text{neto dobit} + \text{kamate})}{\text{Ukupan prihod}}$$

$$\text{Bruto marža profita} = \frac{(\text{dobit prije poreza} + \text{kamate})}{\text{Ukupan prihod}}$$

$$\text{Neto rentabilnost imovine} = \frac{(\text{neto dobit} + \text{kamate})}{\text{Ukupna imovina}}$$

$$\text{Bruto rentabilnost imovine} = \frac{(\text{dobit prije poreza} + \text{kamate})}{\text{Ukupna imovina}}$$

$$\text{Rentabilnost vlastitog kapitala} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Vlastiti kapital}}$$

Omjeri investiranja mjere uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Osim omjera iz financijskih izvješća, za izračunavanje ovih omjera potrebne su i informacije o dionicama, posebice o broju dionica te njihovoj tržišnoj vrijednosti. Među omjere investiranja ubrajaju se (Žager et. al., 2008:254):

$$\text{Dobit po dionici} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Broj dionica}}$$

$$\text{Dividenda po dionici} = \frac{\text{Dio neto dobiti za dividende}}{\text{Broj dionica}}$$

$$\text{Odnos isplate dividendi} = \frac{\text{Dividenda po dionici}}{\text{Dobit po dionici}}$$

$$\text{Odnos cijene i dobiti po dionici} = \frac{\text{Tržišna cijena dionice}}{\text{Dobit po dionici}}$$

$$\text{Ukupna rentabilnost dionice} = \frac{\text{Dobit po dionici}}{\text{Tržišna cijena dionice}}$$

$$\text{Dividendna rentabilnost dionice} = \frac{\text{Dividenda po dionici}}{\text{Tržišna cijena dionice}}$$

3. Opći opis poduzeća Podravka d.d.

U ovom poglavlju navodi se kratak opis poduzeća Podravka d.d. U sklopu toga obradit će se povijest, djelatnosti te misija, vizija i ciljevi.

3.1. Povijest

„Podravka je osnovana je 1934. godine kada braća Wolf u Koprivnici osnivaju radionicu za preradu voća koja 13 godina kasnije dobiva ime Podravka. Od tada je prošlo skoro 90 godina, a danas se Podravka ubraja među vodeće hrvatske internacionalne kompanije koja posluje diljem svijeta" (<https://www.podravka.hr/kompanija/o-podravki>).

Godine 1952. proširuje se proizvodnja te nastaju brojni novi proizvodi kao što su voće, bomboni, senf, kečap, voćna vina, sušeno povrće, grašak, mesne konzerve, i dr. Godine 1957. počinje i proizvodnja Podravkinih juha. Dvije godine kasnije započela je i prodaja danas najpoznatijeg Podravkinog proizvoda, Vegete (https://www.podravka.hr/kompanija/o-podravki/povijest/povijest-podravke-po-godinama/#_year-1934).

Vegeta je predstavljena kao dodatak jelima pod nazivom Vegeta 40. Već dvije godine kasnije, Vegeta je dosegla proizvodnju od 16 tona. Godine 1967. kreće internacionalizacija prodaje Vegete na Adria tržištu, a godine 1971. Vegeta 40 mijenja ime u Vegeta. Godine 1989. Vegeta se počinje izvoziti u Europu, Ameriku i Australiju. Godine 1994. pakovanje, odnosno ambalaža Vegete značajno je redizajnirana. U 2000-im godinama nastaju različite inačice Vegete, a u godini 2015. pakovanje je još jednom značajno redizajnirano. Godine 2019. Vegeta je proslavila 60. rođendan, a korisnici su povodom toga osmislili više od 33 000 novih etiketa Vegete (<http://www.vegeta.hr/hr/o-vegeti/povijest-vegete>).

U narednim godinama dolazi do razvoja novih proizvoda, kao što je npr. i popularni proizvod Čokolino. Poduzeće se tako uključilo i u proizvodnju dječje hrane. Dolazi i do izvora te suradnje s partnerima na međunarodnom tržištu. Važna je i 1993. godina kada je Podravka privatizirana te registrirana kao dioničko društvo (d.d.) (https://www.podravka.hr/kompanija/o-podravki/povijest/povijest-podravke-po-godinama/#_year-1934). U narednim godinama dolazi do

otvaranja novih tvornica, kupovine brendova i preuzimanja drugih poduzeća, kao i razvoja novih proizvoda.

3.2. Djelatnosti

Glavna djelatnost Podravke d.d. Ostala prerada i konzerviranje voća i povrća. Poduzeće djeluje u sektoru prehrane koji se može podijeliti na sljedeća područja (Podravka d.d., 2019:9):

- kulinarstvo,
- Podravka hrana,
- dječja hrana, slastice i snack,
- mesni proizvodi, jela i namazi,
- riba,
- žito i lagris.

SPP Prehrana djeluje na domaćem i međunarodnim tržištima koja su podijeljena na (Izvješće o održivom razvoju, 2017:16):

- „Regiju Adria koja uključuje Hrvatsku i države jugoistočne Europe (Slovenija, Srbija, Makedonija, Crna Gora, Kosovo, Albanija, Grčka) i
- Internacionalna tržišta koja uključuju:
 - Centralna Europa koja uključuje države Poljska, Češka, Slovačka, Mađarska, Rumunjska, Bugarska,
 - Zapadna Europa i preookeanske zemlje uključuju države Njemačka, Austrija, Švicarska, Francuska, Velika Britanija, Italija, Skandinavija, Benelux i ostale zemlje Europe, države Sjeverne Amerike, Australija i Novi Zeland,
 - Istočna Europa: koja uključuje Rusiju, Ukrajinu, Kazahstan, države Baltika i ostale zemlje istočne Europe,
 - Nova tržišta koja uključuje države Afrike (Istočna Afrika, Zapadna Afrika, Centralna Afrika), države MENA (Bahrein, Kuwait, Oman, Katar, Saudijska Arabija, UAE, Irak, Iran, zemlje Levanta i sjeverne Afrike), te države Azije (Indija, Kina i ostale zemlje Azije).“

Tržišta na kojima Podravka posluje mogu se vidjeti i na slici 1.

Slika 1. Podravkina tržišta

Izvor: Godišnje izvješće Podravka d.d., 2019:13

3.3. Misija, vizija i ciljevi

Misija pokazuje čime se poduzeće bavi i koji su joj budući ciljevi. Misija poduzeća glasi: “Nudimo inovativno kulinarsko iskustvo i zdrava životna rješenja za Vas“ (<https://www.podravka.hr/kompanija/o-podravki/>).

Vizija je ono čemu kompanija teži, tj. što se želi ostvariti u budućnosti poslovanjem. Ona mora biti realna i u skladu sa mogućnostima gospodarskog subjekta te njegovog položaja na tržištu. Najjednostavnije rečeno, vizija predstavlja dugoročni željeni rezultat, sliku idealne budućnosti kompanije u kojoj zaposlenici identificiraju i rješavaju probleme koje stoje na putu njezina ostvarenja (Lamza-Maronić, Glavaš i Lepešić, 2009:16).

Vizija poduzeća: „Posvećeni smo poboljšanju svakodnevne kvalitete života naših potrošača, kupaca i zaposlenika putem inovativnosti i internacionaliziranosti“ (<https://www.podravka.hr/kompanija/o-podravki/>).

Kao glavni cilj Podravke može se navesti „rast i razvoj kompanije kroz kvalitetno upravljanje asortimanom s fokusom na ključne marke (Vegeta, Podravka, Lino), operativnu učinkovitost te dugoročnu profitabilnost“ (Godišnje izvješće Podravka d.d., 2019:37). Postavljeni su i sljedeći opći strateški ciljevi (Godišnje izvješće Podravka d.d., 2019:37):

- „Zadovoljiti interese vlasnika i dionika rastom i razvojem poslovanja te internom učinkovitošću.
- Biti vodeća prehrambena kompanija na definiranim tržištima od strateškog značaja.
- Potrošačima pružiti nova i inovativna kulinarska rješenja te provođenjem nutritivne strategije plasirati proizvode vrhunske kvalitete s dodanom vrijednošću.
- Razinom troškovne i proizvodne učinkovitosti biti ukorak ili ispred prosjeka industrija u kojima Podravka posluje na ključnim tržištima. Smanjenjem troškova nabave, prodaje i distribucije te općih i administrativnih troškova omogućiti veća ulaganja u marketing i istraživanje i razvoj proizvoda te boljim financijskim upravljanjem omogućiti poboljšanje novčanog toka nužnog za optimalno operativno poslovanje.
- Biti lider ili jak drugi konkurent u definiranim poslovnim programima na strateškim tržištima te jačati postojeća internacionalna tržišta.
- Poslovanjem doprinijeti razvoju hrvatskog gospodarstva i biti konsolidator prehrambene industrije u regiji.“

Poduzeće je uključeno i u brojne aktivnosti društveno odgovornog poslovanja. Podravkin cilj stoga je i unaprijediti kvalitetu života društva i okoline u kojoj djeluje. Još od svog osnutka Podravka provodi ulaganja u održivi razvoj, sport, umjetnost, kulturu, znanost i obrazovanje, itd.

4. Prikaz i analiza financijskih izvješća

U ovom poglavlju prikazuju se i analiziraju financijska izvješća, bilanca i račun dobiti i gubitka. Prvo će se izvršiti horizontalna, a potom vertikalna analiza. Zbog opsega rada, navodit će se samo osnovne stavke.

4.1. Horizontalna analiza

U tablici 3 navedena je bilanca Podravke d.d. na dan 31. 12. u razdoblju 2017.-2020. U tablici 4 provedena je horizontalna analiza. Kao bazna godina uzeta je 2020.

Tablica 3. Bilanca Podravke d.d. na dan 31.12. za razdoblje 2017.-2020. (u tis. HRK)

AKTIVA	2020.	2019.	2018.	2017.
Dugotrajna imovina	2.895.438	2.904.357	2.811.907	2.765.760
Kratkotrajna imovina	1.969.914	2.018.938	2.015.316	2.285.167
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	18.467	17.351	18.836	10.453
Ukupno aktiva	4.883.820	4.940.647	4.846.060	5.061.381
Pasiva				
Kapital i rezerve	3.219.428	3.426.982	3.047.705	2.896.782
Rezerviranja	73.577	78.474	70.610	74.122
Dugoročne obveze	596.752	427.998	684.370	984.365
Kratkoročne obveze	866.785	858.071	935.792	1.009.478
Odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja	127.277	149.121	107.580	96.632
Ukupno pasiva	4.883.820	4.940.647	4.846.060	5.061.381

Izvor: Zagrebačka burza. URL: <https://zse.hr/hr/papir/310?isin=HRPODRRA0004> (15. travnja

2021.)

Tablica 4. Horizontalna analiza bilance Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020. (u tis. HRK)

AKTIVA	2020. = 100	2019.	2018.	2017.
Dugotrajna imovina	2.895.438	0,31%	-2,97%	-4,69%
Kratkotrajna imovina	1.969.914	2,43%	2,25%	13,80%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	18.467	-6,43%	1,96%	-76,67%
UKUPNO AKTIVA	4.883.820	1,15%	-0,78%	3,51%
Pasiva				
Kapital i rezerve	3.219.428	6,06%	-5,63%	-11,14%
Rezerviranja	73.577	6,24%	-4,20%	0,73%
Dugoročne obveze	596.752	-39,43%	12,80%	39,38%
Kratkoročne obveze	866.785	-1,02%	7,37%	14,14%
Odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja	127.277	14,65%	-18,31%	-31,71%
UKUPNO PASIVA	4.883.820	1,15%	-0,78%	3,51%

Izvor: izrada autora

S obzirom da je osnovno načelo bilance jednakost aktiva i pasive, vidljivo je kako je u 2019. godine aktiva i pasiva bila veća za 1,15% nego u 2020. U godini 2018. bila je manja za 0,78%, dok je u godini 2017. bila veća za 3,51%. U 2020. godini u odnosu na 2019. najveće promjene u relativnom iznosu bilježe dugoročne obveze koje su veće za 39,43% te odgođeno plaćanje koje je manje za 14,65%. Veće promjene zabilježene su i kod plaćenih troškova budućeg razdoblja koji su u 2020. godini veći za 6,43% u odnosu na 2019., rezerviranja koja su manja za 6,24% te kapital i rezerve koji je manji za 6,06%.

U odnosu na 2018. i 2017. godinu u 2020. godini zabilježeni su uglavnom bolji rezultati s obzirom da su značajno smanjene dugoročne i kratkoročne obveze te povećana dugotrajna imovina. Kratkotrajna imovina bilježi smanjenje 2020. godine u odnosu na prethodna razdoblja. Tablica 5 navodi račun dobiti i gubitka, a tablica 6 horizontalnu analizu istog izvještaja.

Tablica 5. Račun dobiti i gubitka Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020. (u tis. HRK)

	2020.	2019.	2018.	2017.
Poslovni prihodi	4.526.464	4.460.213	4.364.609	4.210.942
Poslovni rashodi	4.194.118	4.176.667	4.086.066	4.111.789
Financijski prihodi	542	873	46.436	52.600
Financijski rashodi	18.877	18.569	74.476	100.857
Ukupni prihodi	4.527.006	4.461.087	4.411.046	4.263.543
Ukupni rashodi	4.212.996	4.195.237	4.160.542	4.212.647
Dobit prije oporezivanja	314.010.	265.850	250.503	50.896
Porez na dobit	57.876	38.746	38.924	27.065
Dobit razdoblja	256.134	227.104	211.579	23.830

Izvor: Zagrebačka burza. URL: <https://zse.hr/hr/papir/310?isin=HRPODRRA0004> (15. travnja 2021.)

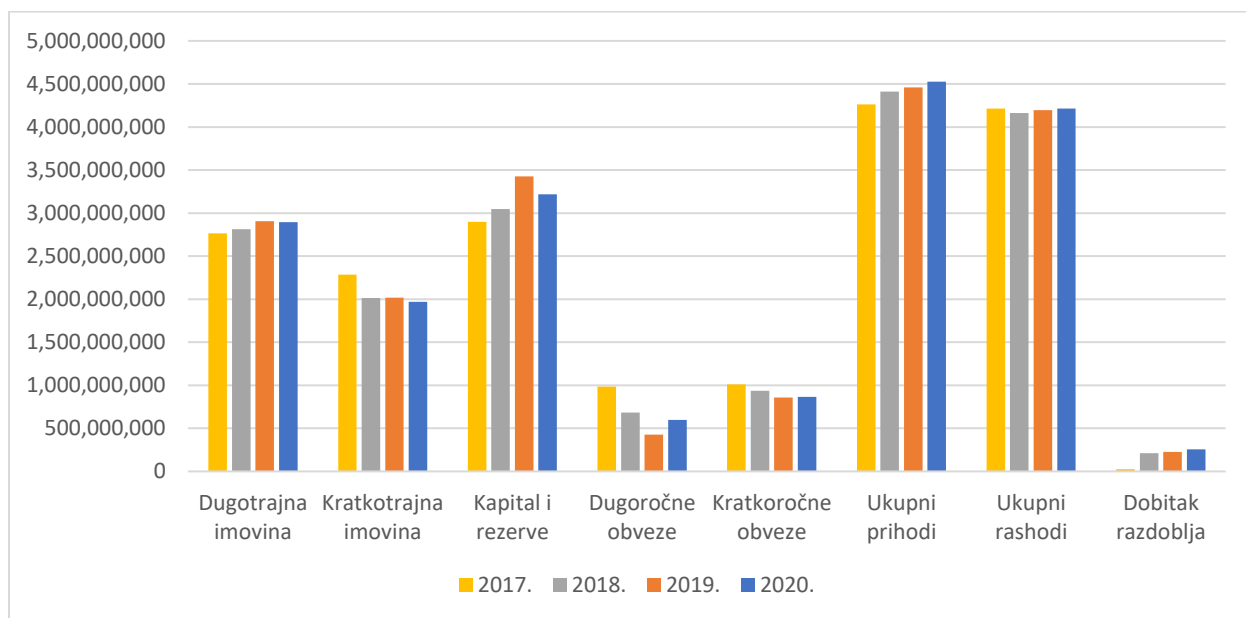
Tablica 6. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

	2020.=100	2019.	2018.	2017.
Poslovni prihodi	4.526.464	-1,49%	-3,71%	-7,49%
Poslovni rashodi	4.194.118	-0,42%	-2,64%	-2,00%
Financijski prihodi	542	37,91%	98,83%	98,97%
Financijski rashodi	18.877	-1,66%	74,65%	81,28%
Ukupni prihodi	4.527.006	-1,48%	-2,63%	-6,18%
Ukupni rashodi	4.212.996	-0,42%	-1,26%	-0,01%
Dobit prije oporezivanja	314.010.	-18,12%	-25,35%	-516,96%
Porez na dobit	57.876	-49,37%	-48,69%	-113,84%
Dobit razdoblja	256.134	-12,78%	-21,06%	-974,80%

Izvor: izrada autora

Od 2017. godine vidljiv je trend povećanja ukupnih prihoda. U odnosu na 2020. godinu u 2019. godini ostvareno je 1,48% manje prihoda, u 2019. 2,63% a u 2017. čak 6,18%. Ukupni rashodi također bilježe trend rasta, no nešto manje izraženiji nego što je to slučaj kod ukupnih prihoda. U

odnosu na 2019. godinu u 2020. su ukupni rashodi povećani za 0,42%. Shodno ukupnim rashodima i приходima, odlične rezultate bilježe i dobit prije oporezivanja, odnosno dobit razdoblja. Dobit razdoblja u 2020. godini bila je veća za 12,78% negoli u 2019. godini, 21,06% negoli u 2018. te čak 974,80% negoli u 2017. godini. Može se zaključiti kako kriza uzrokovana borbom protiv virusa COVID-19 nije imala utjecaj na pad dobiti poduzeća. Na grafikonu 1 najvažnije (najizdašnije) stavke iz bilance i računa dobiti i gubitka prikazane su i grafički, radi lakšeg uvida u trendove.

Grafikon 1. Kretanje najvažnijih stavki iz bilance i računa dobiti i gubitka Podravke d.d. u razdoblju 2017.-2020.

Izvor: izrada autora

4.2. Vertikalna analiza

U tablici 7 navodi se vertikalna analiza bilance Podravke d.d. za promatrano razdoblje.

Tablica 7. Vertikalna analiza bilance Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

AKTIVA	2020.	2019.	2018.	2017.
Dugotrajna imovina	59,29%	58,78%	58,02%	54,64%
Kratkotrajna imovina	40,34%	40,86%	41,59%	45,15%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	0,38%	0,35%	0,39%	0,21%
UKUPNA AKTIVA	100%	100%	100%	100%
PASIVA				
Kapital i rezerve	65,92%	69,36%	62,89%	57,23%
Rezerviranja	1,51%	1,59%	1,46%	1,46%
Dugoročne obveze	12,22%	8,66%	14,12%	19,45%
Kratkoročne obveze	17,75%	17,37%	19,31%	19,94%
Odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja	2,61%	3,02%	2,22%	1,91%
UKUPNA PASIVA	100%	100%	100%	100%

Izvor: izrada autora

Dugotrajna imovina najveća je stavka aktive u svim promatranim razdobljima. Gledajući od 2017. godine njen se udio u aktivni svake godine povećava. Istodobno, udio kratkotrajne imovine smanjivao se svake promatrane godine. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi variraju po godinama, no oni čine manje od 0,50% ukupne aktive tako da nisu značajnija stavka.

Po pitanju pasive najveći udio otpada na kapital i rezerve. Taj je udio od 2017. godine povećan, no 2020. godine u odnosu na 2019. smanjen je. Druga najveća stavka pasive su kratkoročne obveze čiji se udio od početka promatranog razdoblja smanjio, no u odnosu na 2019. godinu blago se povećao. Dugoročne obveze pak bilježe veće povećanje u odnosu na 2019. godinu te je 2020. godine prekinut trend njihova smanjenja. Manji dio pasive odnosi se na odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja te rezerviranja. Tablica 8 navodi vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka.

Tablica 8. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

	2020.	2019.	2018.	2017.
Poslovni prihodi	99,99%	99,98%	98,95%	98,77%
Poslovni rashodi	99,55%	99,56%	98,21%	97,61%
Financijski prihodi	0,01%	0,02%	1,05%	1,23%
Financijski rashodi	0,45%	0,44%	1,79%	2,39%
Ukupno prihodi	100%	100%	100%	100%
Ukupno rashodi	100%	100%	100%	100%

Izvor: izrada autora

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka promatra udjele poslovnih i financijskih prihoda u ukupnim prihodima te poslovnih i financijskih rashoda u ukupnim rashodima. I poslovni prihodi i poslovni rashodi daleko su najveće stavke. Npr., u 2020. godini financijski prihodi bili su gotovo pa beznačajni jer na njih otpada oko 0,01%. Njihov se udio u ukupnim prihodima od 2017. godine kontinuirano smanjuje. Isto vrijedi i za financijske rashode, uz iznimku da je 2020. godine u odnosu na godinu prije ostvaren minimalan rast udjela. Zato se može zaključiti kako raste značaj poslovnih prihoda i poslovnih rashoda u ukupnim prihodima i rashodima.

5. Analiza financijskih omjera

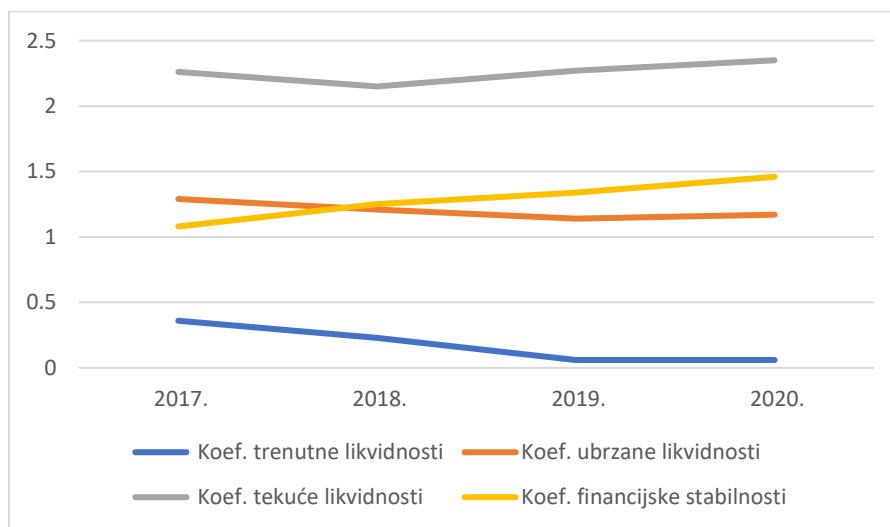
U ovom poglavlju analiziraju se financijski omjeri Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020. Podaci su prikazani tabelarno i grafički.

5.1. Omjeri likvidnosti

Tablica 9. Omjeri likvidnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

	Koef. trenutne likvidnosti	Koef. ubrzane likvidnosti	Koef. tekuće likvidnosti	Koef. financijske stabilnosti
2017.	0,36	1,29	2,26	1,08
2018.	0,23	1,21	2,15	1,25
2019.	0,06	1,14	2,27	1,34
2020.	0,06	1,17	2,35	1,46

Izvor: izrada autora

Grafikon 2. Omjeri likvidnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

Izvor: izrada autora

Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje kolika je pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom, tj. novčanim sredstvima. Smatra se da ovaj koeficijent ne bi trebao biti

manji od 0,10. On je zadnje dvije promatrane godine iznosi 0,06, a od početka promatranog razdoblja bilježi se trend pada. Stoga bi ovaj omjer trebao biti bolji na način da se poveća novac ili smanje kratkoročne obveze.

Omjer ubrzane likvidnosti na prethodni omjer uz novac dodaje i potraživanja. On bi trebao biti veći od 1, što je slučaj kod Podravke d.d. No, tek je 2020. godine prekinut trend smanjenja ovog koeficijenta.

Za koeficijent tekuće likvidnosti se očekuje da bude veći od 2, što znači da poduzeće ima dvostruko više gotovine, potraživanja i zaliha, nego što su kratkoročne obveze koje dolaze na naplatu. Kod Podravke d.d. ovaj je koeficijent svake promatrane godine veći od 2, a i dobro je što je od 2018. prisutan trend povećanja ovog koeficijenta.

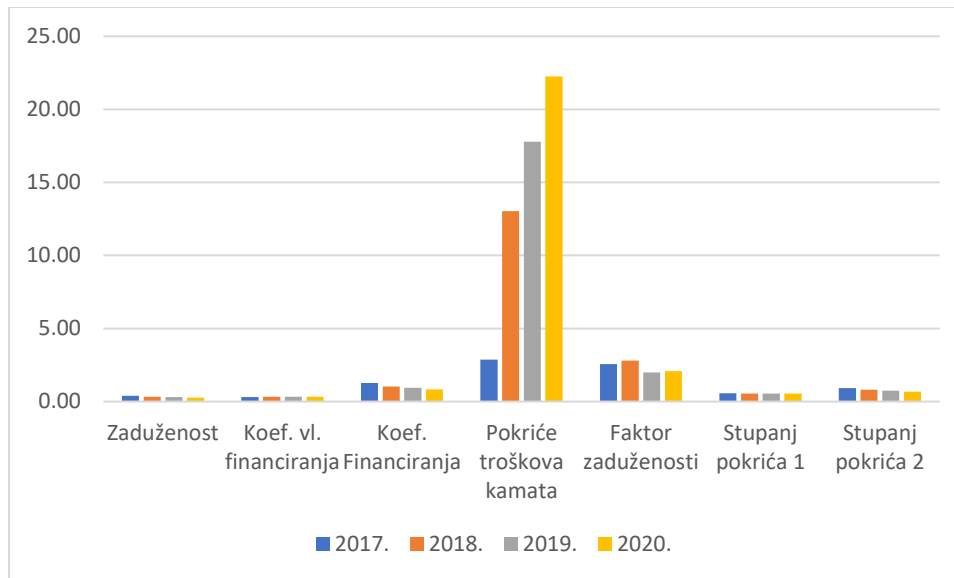
Koeficijent financijske stabilnosti pokazuje koliko se dugotrajna imovina financirala iz dugoročnih sredstava, a trebao bi biti manji od 1 jer se iz dijela dugoročnih izvora treba financirati ne samo dugotrajna već i kratkotrajna imovina. Nažalost, ovaj omjer kod Podravke nije dobar jer niti jedne promatrane godine nije manji od 1 te je od početka prisutan trend njegovog povećanja.

5.2. Omjeri zaduženosti

Tablica 10. zaduženosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

	Koef. zaduženosti	Koef. vl. financiranja	Koef. financiranja	Pokriće troškova kam	Faktor zaduženosti	Stupanj pokrića 1	Stupanj pokrića 2
2017.	0,39	0,31	1,27	2,86	2,57	0,57	0,92
2018.	0,34	0,32	1,03	13,03	2,80	0,56	0,80
2019.	0,30	0,32	0,93	17,78	2,00	0,54	0,75
2020.	0,26	0,32	0,82	22,26	2,08	0,54	0,69

Izvor: izrada autora

Grafikon 3. Omjeri zaduženosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

Izvor: izrada autora

Koeficijent zaduženosti pokazuje do koje mjere poduzeće koristi zaduživanje kao oblik financiranja, odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. U pravilu bi vrijednost koeficijenta zaduženosti trebala biti 0,5 ili manja, veće vrijednosti ovog pokazatelja predstavljaju i veći rizik u poslovanju. U svakoj promatranoj godini vrijednost ovog omjera je manja od 0,5, a od početka je prisutan i trend njegova smanjenja.

Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje kojem omjeru vlastito financiranje sudjeluje u poslovanju poduzeća. Omjer je bolji što je koeficijent veći od 0,50 jer onda to znači da se poduzeće financira iz vlastitih izvora s više od 50%. To nije slučaj kod Podravke d.d., a ovaj je omjer jednak zadnje tri godine.

Koeficijent financiranja pokazatelj je i mogućeg zaduživanja. U današnje vrijeme tolerira se veća zaduženost poduzeća i pomiče se odnos vlastitog i tuđeg kapitala prema omjeru 30:70, a u mnogim bankama to predstavlja granicu kreditne sposobnosti poduzeća. Ovaj omjer kod Podravke d.d. vrlo je dobar jer je od početka promatranog razdoblja prisutno smanjenje. U 2019. i 2020. godini ukupne su obveze bile i manje od glavnice.

Pokriće troškova kamata predstavlja odnos između operativne dobiti i troškova kamata. Ovaj koeficijent pokazuje koliko su puta kamate pokrivena ostvarenim iznosom bruto dobiti. Ako je to pokriće veće zaduženost je manja i obrnuto. I ovaj omjer je vrlo dobar te je također od početka promatranog razdoblja prisutno povećanje, što znači da je zaduženost poduzeća sve manja, odnosno, kamate su svake godine sve više i više pokrivena.

Faktor zaduženosti pokazuje koliko bi godina trebalo uz postojeće uvjete poslovanja i ostvarivanja dobiti da poduzeće podmiri svoje ukupne obveze. Manji faktor zaduženosti znači veću sigurnost i obrnuto. Kontrolna mjera za ovaj omjer je 3,5 godina, odnosno, ako poduzeće može podmiriti sve svoje obveze unutar 3,5 godina ono je solventno i nije prezaduženo. Svake je promatrane godine ovaj omjer manji od 3,5. Najbolji je bio 2019. godine kada je iznosio 2,00 te 2,08. To znači da bi poduzeće moglo sve svoje obveze (uz postojeće uvjete poslovanja) podmiriti otprilike u roku od dvije godine.

Stupanj pokrića 1. odnosno zahtjeva financiranje dugotrajne imovine iz dugoročnih izvora, bilo vlastitih ili tuđih. Vrijednost ovog omjera ne bi trebala prelaziti 1, odnosno što je vrijednost niža od 1, to je omjer bolji. I ovaj omjer kod Podravke je vrlo dobar s obzirom da niti jedne godine ne prelazi 1, štoviše, prisutan je trend njegovog smanjenja a najviše što je iznosio bilo je 0,57.

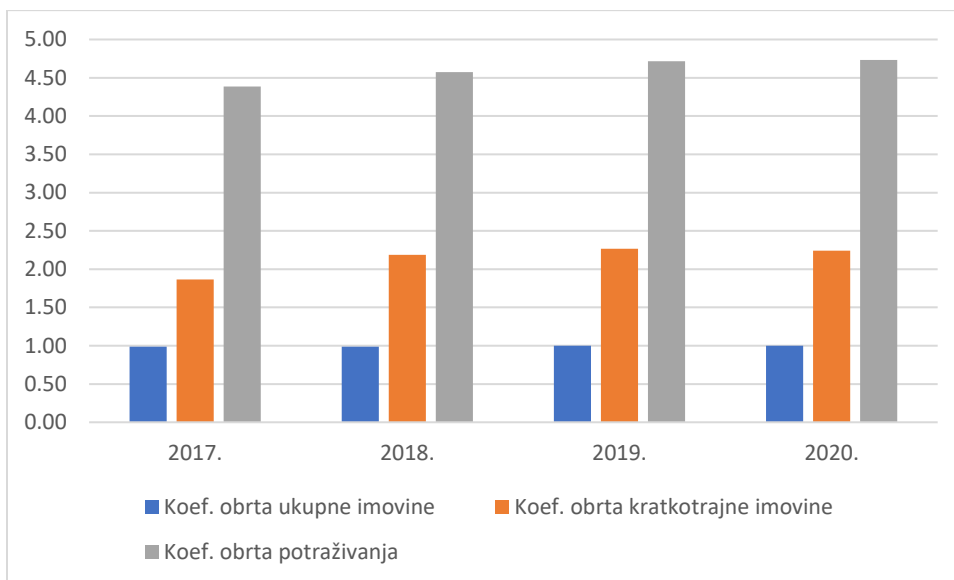
Vrijednost stupnja pokrića 2 trebala bi biti najviše 1, odnosno što je manja od 1, to je zaduženost tvrtke manja, a likvidnost veća. I ovaj omjer, kao i stupanj pokrića 1, vrlo je dobar jer niti jedne promatrane godine ne prelazi 1. Štoviše, od početka promatranog razdoblja prisutan je trend smanjenja, stoga za 2020. godinu ovaj omjer iznosi 0,69.

5.3. Omjeri aktivnosti

Tablica 11. Omjeri aktivnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

	Koef. obrta ukupne imovine	Koef. obrta kratkotrajne im	Koef. obrta potraživanja	Trajanje naplate potraživanja u danima
2017.	0,99	1,87	4,39	83
2018.	0,99	2,19	4,57	80
2019.	1,00	2,26	4,72	77
2020.	1,00	2,24	4,73	77

Izvor: izrada autora

Grafikon 4. Omjeri aktivnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

Izvor: izrada autora

Koeficijent obrta ukupne imovine upućuje na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Što je koeficijent veći, to je veća brzina cirkulacije imovine. U slučaju Podravke d.d. vrijednost koeficijenta približno je jednaka 1. To znači da poduzeće po jedinici imovine ostvari približno oko 1 KN prihoda.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine prikazuje učinkovitost upotrebe kratkotrajne imovine u ostvarivanju prihoda. Poželjno je da koeficijent bude što veći. Od 2018. godine ovaj koeficijent svake je godine veći od 2, što znači da je obrtaj kratkotrajne imovine za više od dvaput brži nego obrtaj ukupne imovine.

Koeficijent obrta potraživanja također treba biti što veći. Što je veći koeficijent obrtaja potraživanja, to je kraće trajanje naplate potraživanja, tj. brže se naplaćuje. Od početka promatranog razdoblja ovaj koeficijent bilježi trend rasta, stoga se ovaj omjer može ocijeniti kao vrlo dobar.

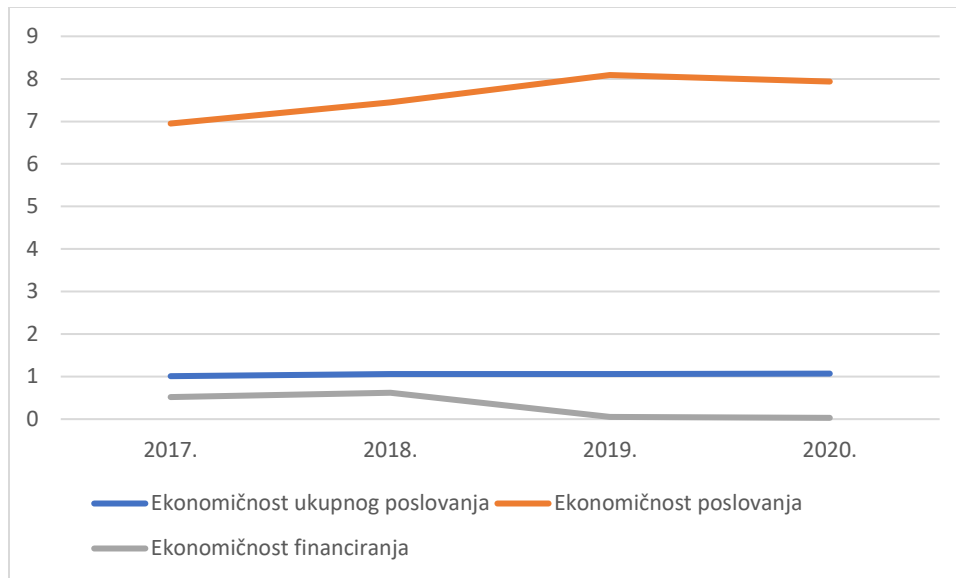
I broj naplate potraživanja u danima bilježi pozitivne rezultate. Na početku promatranog razdoblja poduzeću je trebalo oko 83 za naplatu potraživanja, a na kraju oko 77.

5.4. Omjeri ekonomičnosti

Tablica 12. Omjeri ekonomičnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

	Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ekonomičnost poslovanja	Ekonomičnost financiranja
2017.	1,01	6,95	0,52
2018.	1,06	7,45	0,62
2019.	1,06	8,09	0,05
2020.	1,07	7,94	0,03

Izvor: izrada autora

Grafikon 5. Omjeri ekonomičnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

Izvor: izrada autora

Ukoliko su svi ovi omjeri veći od 1, poslovanje se može ocijeniti kao ekonomično. Ukoliko su omjeri jednaki broju 1 poslovanje je na granici ekonomičnosti, dok u slučaju manje vrijednosti riječ je o neekonomičnom poslovanju.

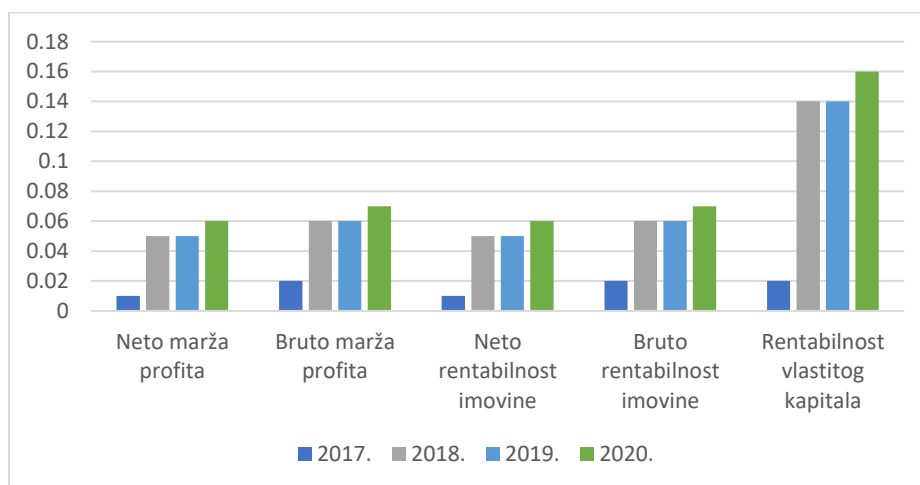
Ekonomičnost ukupnog poslovanja nešto je iznad 1, što znači da je ukupno poslovanje ekonomično. Pozitivan je trend rasta ovog omjera od početka promatranog razdoblja. Koeficijent poslovanja daleko je najbolji omjer iz ove skupine omjera jer je on svake godine višestruko veći od 1. Glede koeficijenta financiranja on je vrlo nizak, no potrebno je naglasiti kako financijski prihodi nisu primarni prihodi poduzeća, što je bilo i vidljivo iz analize računa dobiti i gubitka. Ipak, neki su financijski rashodi neizbježni, stoga su iz tog razloga ovi omjeri vrlo loši, pa čak i sve lošije svake godine.

5.5. Omjeri profitabilnosti i rentabilnosti

Tablica 13. Omjeri profitabilnosti i rentabilnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

	Neto marža profita	Bruto marža profita	Neto rentabilnost imovine	Bruto rentabilnost imovine	Rentabilnost vlastitog kapitala
2017.	0,01	0,02	0,01	0,02	0,02
2018.	0,05	0,06	0,05	0,06	0,14
2019.	0,05	0,06	0,05	0,06	0,14
2020.	0,06	0,07	0,06	0,07	0,16

Izvor: izrada autora

Grafikon 6. Omjeri profitabilnosti i rentabilnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

Izvor: izrada autora

Neto marža je najprecizniji pokazatelj konačnih učinaka realiziranih poslova (nakon pokrića proizvodnih troškova ili troškova robe) i pokazuje koliki postotak prihoda ostaje u vidu dobiti kojom se može slobodno raspolagati. Naravno, omjer je bolji što je veći. Isto vrijedi i za bruto maržu profita koja umjesto neto dobiti u obzir uzima dobit prije poreza (bruto dobit). Obje marže profita bilježe pozitivne trendove te rastu od početka do kraja promatranog razdoblja. To znači da poduzeću ostaje sve veći postotak prihoda s kojima može raspolagati.

Neto rentabilnost imovine pokazuje sposobnost poduzeća da korištenjem raspoložive imovine ostvari dobit. Pokazuje kako efikasno neko poduzeće zarađuje novac korištenjem imovine. I ovaj omjer bilježi trend povećanja, stoga Podravka d.d. ostvaruje sve više dobiti po jedinici imovine. Isto vrijedi i za bruto rentabilnost.

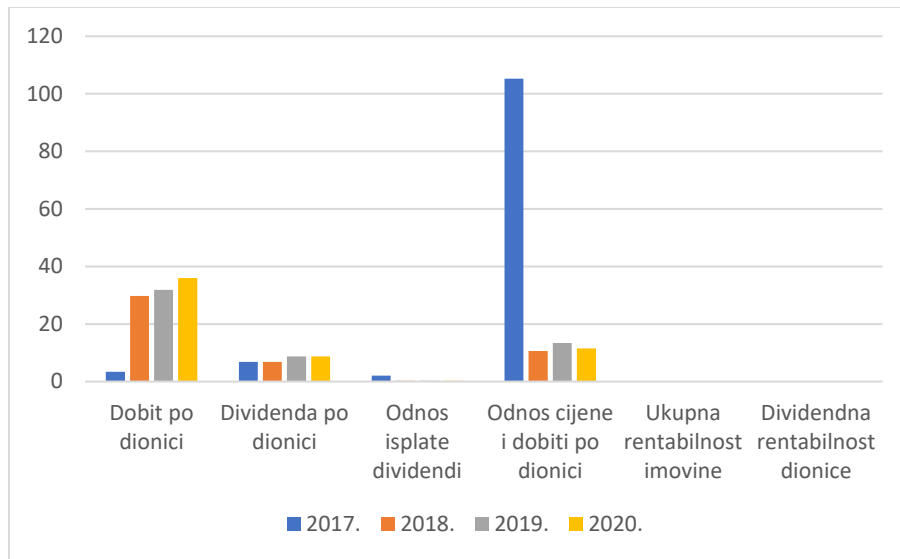
Rentabilnost vlastitoga kapitala (glavnice) pokazuje snagu zarade u odnosu na ulaganje dioničara. Obično se smatra da je ROE od 15% prosjek za dobro poduzeće. Iako je na početku promatranog razdoblja ovaj omjer iznosio samo oko 2%, i kod njega je prisutan trend rasta pa tako na kraju promatranog razdoblja iznosi 16%.

5.6. Omjeri investiranja

Tablica 14. Omjeri investiranja Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

	Dobit po dionici	Dividenda po dionici	Odnos isplate dividendi	Odnos cijene i dobiti po dionici	Ukupna rentabilnost imovine	Dividendna rentabilnost dionice
2017.	3,35	6,83	2,04	105,23	0,01	0,02
2018.	29,72	6,84	0,23	10,65	0,09	0,02
2019.	31,90	8,73	0,27	13,45	0,07	0,02
2020.	35,97	8,78	0,24	11,48	0,09	0,02

Izvor: izrada autora

Grafikon 7. Omjeri investiranja Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.

Izvor: izrada autora

Dobit po dionici pokazuje profitabilnost po jednoj običnoj (redovnoj) dionici, dakle s pozicije običnih dioničara. Dividenda po dionici pokazuje koji iznos dividende će dioničar dobiti za svaku dionicu koju posjeduje. Za ove omjere poželjna je što veća vrijednost. Oba omjera rastu svake promatrane godine, što znači da je dioničarima posjedovanje dionica sve profitabilnije.

Odnos isplate dividendi obuhvaća odnos dividende po dionici i dobiti po dionici. Obično je taj omjer manji od 1 jer je u pravilu zarada po dionici veća od dividendi po dionici iz razloga što se dio dobiti zadržava. Moguća je i situacija kad je taj omjer veći od 1, i to onda kada se dividende isplaćuju iz zadržane dobiti. To je bio slučaj 2017. godine. U ostalim godinama ovaj omjer je značajno manji.

Odnos cijene i dobiti po dionici investitoru pokazuje koliko dobiti dobiva u odnosu na cijenu dionice. Ovaj omjer varira po godinama, upravo iz razloga što variraju i tržišna cijena dionice i dobit po dionici. Također je pitanje koju tržišnu cijenu uzeti, odnosno, u kojem trenutku. U ovom slučaju uzeta je prosječna tržišna cijena kroz godinu. Cijena je višestruko veća nego dobit po dionici, što u pravilu znači da ulaganje u dionice nije isplativo. Međutim, ulagatelj uvijek može prodati dionice i zarađivati na razlici u cijeni. Također valja napomenuti kako prosječna cijena u zadnje dvije godine raste što je u pravilu pokazatelj sve boljeg, odnosno uspješnijeg poslovanja.

Omjer rentabilnosti dionice obrnuti je odnos cijene i dobiti po dionici, stoga ni ovaj parametar nije u idealnim vrijednostima. Međutim, valja napomenuti kako je Uprava ta koja odlučuje kako će raspolagati s dobiti, stoga isplata većih dividendi po dionici može značajno utjecati na ukupnu profitabilnost ulaganja u dionice.

Dividendna rentabilnost dionice stavlja u odnos dividendu po dionici i tržišnu cijenu dionice. Ovaj je omjer jednak u svim promatranim godinama, ponajviše iz razloga što nije bilo velikih oscilacija i u tržišnoj cijeni i u dividendi po dionici.

6. Zaključak

Financijski izvještaji prikazuju financijski promet i stanje poslovnog subjekta. Osnovni financijski izvještaji za koje je propisana obveza izrade i objavljivanja su: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvješće o novčanim tokovima, izvješće o promjenama glavnice, izvješće o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti te bilješke. Postoje različite tehnike analize tih izvještaja, a izdvajaju se horizontalna i vertikalna analiza te analiza financijskih omjera.

U horizontalnoj analizi se pozicija u baznoj godini označava indeksom 100, a pozicije u ostalim godinama uspoređuju sa baznom godinom i dodjeljuje im se određeni indeks. Cilj analize uočiti je trendove u odnosu na baznu godinu.. Pri vertikalnoj analizi pozicije iz izvještaja izjednačavaju se sa 100 te se promatra struktura njihovih pozicija koje se izražavaju u postotku.

Financijski omjeri u odnos stavljaju dvije ili više stavki iz financijskih izvješća. Cilj je usporediti novostvorene omjere s istim takvim omjerom drugog poduzeća ili istog poduzeća, ali drugog razdoblja. Svaki od financijskih omjera posjeduje određene idealne vrijednosti, kao i granične koje trebaju biti ispunjene kako bi se omjer mogao ocijeniti kao dovoljno kvalitetan. Stoga, nije važno samo provesti analize i izračunati financijske omjere, već ih je jednako važno i znati tumačiti.

U praktičnom su dijelu rada analizirana financijska izvješća poduzeća Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020. Horizontalna analiza bilance pokazala je kako je poduzeće u promatranom razdoblju značajno smanjilo dugoročne i kratkoročne obveze te povećalo dugotrajna imovina. Kratkotrajna imovina bilježi smanjenje 2020. godine u odnosu na prethodne godine. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka pokazala je kako ukupni prihodi i rashodi u promatranom razdoblju bilježe rast, no intenzivniji je rast prihoda, stoga poduzeće bilježi i bolje poslovne rezultate 2020. godine. Vertikalna analiza bilance pokazala je da je u svim godinama najizdašnija stavka aktive dugotrajna imovina, a pasive kapital i rezerve. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka pokazala je kako su poslovni prihodi i poslovni rashodi daleko najizdašnije stavke računa dobiti i gubitka u svim promatranim godinama.

Analiza financijskih omjera pokazala je kako je riječ o vrlo uspješnom poduzeću koje je svoje poslovanje, generalno govoreći, značajno poboljšalo unazad posljednjih nekoliko godina. Analiza omjera likvidnosti pokazala je kako je potrebno poboljšati koeficijent trenutne likvidnosti na način da se smanje kratkoročne obveze i/ili poveća kratkotrajna imovina, te koeficijent financijske stabilnosti jer se iz dijela dugoročnih izvora treba financirati i kratkotrajna imovina. Ostali pokazatelji likvidnosti vrlo su dobri.

Analiza omjera zaduženosti pokazala je kako poduzeće treba povećati udio vlastitog financiranja, odnosno koeficijent vlastitog financiranja. Svi su drugi omjeri ocijenjeni kao vrlo dobri i većina njih ujedno bilježe i pozitivne trendove u promatranom razdoblju.

Omjeri aktivnosti pokazali su kako bi koeficijent obrta ukupne imovine mogao biti bolji, odnosno, brzina cirkulacije ukupne imovine u poslovnom procesu mogla bi biti veća. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine, potraživanja i broj naplate potraživanja u danima bilježe dobre vrijednosti.

Omjer ukupnih prihoda i rashoda svake je promatrane godine u korist prihoda, stoga je svake godine ekonomičnost ukupnog poslovanja veća od 1, što se smatra ekonomičnim poslovanja. Prihodi od prodaje višestruko su veći od rashoda od prodaje, stoga je i ekonomičnost poslovanja značajno bolja od ekonomičnosti ukupnog poslovanja. Ekonomičnost financiranja nije dobra i nije posljednje dvije godine ni blizu idealne vrijednosti. No, treba spomenuti kako financijski prihodi nisu primarni prihodi poduzeća, dok su financijski rashodi neizbježni. Ipak, u tom je slučaju potrebno poraditi na smanjenju financijskih rashoda jer isti bilježe negativne trendove.

Svi omjeri profitabilnosti i rentabilnosti pozitivni su, a osim toga, svaki omjer bilježi i trend poboljšanja kroz promatrano razdoblje. Iz tog se razloga može govoriti o visoko profitabilnom i rentabilnom poduzeću.

Najlošiji su omjeri investiranja koji pokazuju isplativost ulaganja u dionice. Iako vrijednosti omjera upućuju da je ulaganje u dionice neisplativo, na umu treba imati trend povećanja tržišne cijene dionice, kao i činjenicu da se svake promatrane godine isplaćivala dividenda. Ipak, ukupno gledajući, ovi omjeri mogli bi biti i značajno bolji.

Literatura

1. Belak, V. (1995). Menadžersko računovodstvo, Zagreb: RRiF-plus.
2. Lamza-Maronić, M., Glavaš, J., Lepešić, D. (2009). Poslovni informacijski sustavi – podloga suvremenom poslovanju, e-udžbenik. Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku.
3. Muhar, J. (2002). Završni račun s analizom, Zagreb: Poslovni zbornik.
4. Narodne novine (2016). Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja. Zagreb: Narodne novine br. 95/16
5. Narodne novine (2020). Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja. Zagreb: Narodne novine br. 144/20
6. Narodne novine (2020). Zakon o računovodstvu. Zagreb: Narodne novine br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20
7. Novak, B.; Sajter, B. (2005). Financijski omjeri. Ekonomski vjesnik 53 (1-2), str. 89-96.
8. Podravka d.d. (2018). Izvješće o održivom razvoju za 2017. godinu. Koprivnica: Podravka d.d.
9. Podravka d.d. (2020). Godišnje izvješće Podravka d.d. za 2019. godinu. Koprivnica: Podravka d.d.
10. Podravka. URL: <https://www.podravka.hr/> (10. travnja 2021.)
11. Štahan, M. i dr. (2010). Računovodstvo trgovačkih društava, Zagreb: TEB – Poslovno savjetovanje.
12. Zagrebačka burza. Podravka. <https://zse.hr/hr/papir/310?isin=HRPODRRA0004> (15. travnja 2021.)
13. Žager, K.; Mamić Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L. (2008). Analiza financijskih izvještaja, Zagreb: MASMEDIA.

Popis tablica, slika i grafikona

Popis tablica:

Tablica 1. Osnovne pozicije strukture bilance prema Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 144/20).....	3
Tablica 2. Osnovne pozicije strukture računa dobiti i gubitka prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 95/16).....	4
Tablica 3. Bilanca Podravke d.d. na dan 31.12. za razdoblje 2017.-2020. (u tis. HRK).....	16
Tablica 4. Horizontalna analiza bilance Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.	17
Tablica 5. Račun dobiti i gubitka Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.	18
Tablica 6. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.	18
Tablica 7. Vertikalna analiza bilance Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.	20
Tablica 8. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020. ...	21
Tablica 9. Omjeri likvidnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.	22
Tablica 10. zaduženosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.....	23
Tablica 11. Omjeri aktivnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.....	26
Tablica 12. Omjeri ekonomičnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.....	27
Tablica 13. Omjeri profitabilnosti i rentabilnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.....	29
Tablica 14. Omjeri investiranja Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.....	30

Popis slika:

Slika 1. Podravkina tržišta	14
-----------------------------------	----

Popis grafikona:

Grafikon 1. Kretanje najvažnijih stavki iz bilance i računa dobiti i gubitka Podravke d.d. u razdoblju 2017.-2020.	19
Grafikon 2. Omjeri likvidnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.	22
Grafikon 3. Omjeri zaduženosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.	24
Grafikon 4. Omjeri aktivnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.	26
Grafikon 5. Omjeri ekonomičnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.	28
Grafikon 6. Omjeri profitabilnosti i rentabilnosti Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.	29
Grafikon 7. Omjeri investiranja Podravke d.d. za razdoblje 2017.-2020.	31